

GPS dati: gredzenknābja kaija – jauna suga Latvijā

EDGARS SMISLOVS,
edgarssmislovs@gmail.com

Gredzenknābja kaijas Kajzerkas pārvietošanās trase Latvijā 11.07.2025. pēc GPS datiem (pēc informācijas portālā interrex-tracking.com).

2025. gada 11. jūlijā ar izsekošanas ierīci aprīkota gredzenknābja kaija *Larus delawarensis* šķērsoja Latvijas teritoriju dienvidaustrumu daļā. Tas ir pirmais dokumentētais šīs sugas ieceļošanas gadījums mūsu valstī.

Gredzenknābja kaija ir vidēja izmēra kaija, kas pēc sava izskata un dzīvesveida ir līdzīga kajakam *Larus canus*. Galvenās atšķirības pazīmes no kajaka: gredzenknābja kaijai ir masīvāks knābis ar izteiktu joslu/gredzenu ap to, gaiša acs un viegli gaišāks muguras un spārnu

segspalvu tonis, kā arī atšķirīgs pirmās pakāpes lidspalvu krāsojums. Jauno putnu noteikšana ir grūtāka, gredzenknābja kaijas pazīmes ir masīvāks knābis, caurmērā gaišākas segspalvas un īpatnēja, raiba astes josla.

Gredzenknābja kaijas ligzdošanas areāls ir Ziemeļamerikā – Kanādā un ASV, pēcligzdošanas sezonā tā sastopama Meksikā un Karību jūras salās (Olsen, Larsson 2003). Suga regulāri ieklejo Eiropas rietumos, bet visai reti Baltijas jūras reģionā. Zviedrijā ir zināmi 12 novērojumi, Polijā – 10, Baltijas valstīs konstatēti tikai šis konkrētais putns, kas pārlidojis Latviju un Lietuvu, bet Igaunijā un Somijā suga vēl nav konstatēta. Domājams, ka no Ziemeļamerikas ieklejojušo gredzenknābja kaiju daļa Eiropā cenšas pievienoties radniecīgās sugas – kajaka – populācijai, potenciāli pat ligzdojot kopā ar kajakiem. Ar to varētu izskaidrot potenciālos abu sugu hibrīdu novērojumus Eiropā, kā arī gredzenknābja kaijas ziemošanas gadījumus Kazahstānā deviņu sezonu garumā (Was-sink 2024).

Foto: Edgars Smislovs

Foto: Igors Denisovs

Pieaudzis kajaks *Larus canus* (pa kreisi) un pieaugusi gredzenknābja kaija *Larus delawarensis* (pa labi, fotografēta Kanādā).

Latvijas teritoriju šķērsojušais putns Eiropas putnu vērotāju aprindās zināms jau no 2005. gada decembra, kad tika pirmo reizi pamanīts Polijā, tur arī noķerts un 2021. gada decembrī (kad putnam bija 16+ gadi) ap-rikots ar izsekošanas ierīci – nelielu “mugursomu” ar saules paneli. Putnam deva vārdu Kajzerka. Pēc GPS datiem, zināms, ka šī gredzenknābja kaija ārpus ligzdošanas sezonas lielāko daļu laika pavada Olštīnā (Polijā), aukstākās ziemās migrējot līdz pat Beļģijai, no kurienes pavasara migrāciju uzsāk martā, vasaru pavada Nižņijnovgorodā (Krievijā), ligzdojot jauktā pāri ar kajaku uz kādas rūpnīcas jumta. Rudens migrāciju uzsāk jūlijā. Parasti rudens migrācijas lidojuma trajektorija gāja pāri Baltkrievijas vidienei, bet 2025. gada 11. jūlijā, iespējams, mitrās vasaras plūdu dēļ, šis putns pārlidoja Latviju, to šķērsojot no Baltkrievijas puses un ielidojot Robežnieku apkārtnē. Putns lidoja pastāvīgā ātrumā, apmēram 300 m augstumā lidojot līdz Daugavpīlij, piebremzējot virs Arones applūduma un pie Sventes tilta pāri Daugavai, tad neapstājoties devās virzienā uz rietumiem līdz Lietuvas robežai un tālāk pāri visai Lietuvai atpakaļ uz Olštīnu. Šim putnam gredzenošanas brīdī bija 16+ gadi, bet Latvijas pārlidošanas laikā – 21+ gads.

Paldies Igoram Deņisovam par iespēju raksta ilustrēšanai izmantot gredzenknābja kaijas fotogrāfiju.

Literatūra

Olsen K. M., Larsson H. 2003. Gulls of North Amerika, Europe, and Asia. Princeton University Press, 608 pp.
Wassink A. 2024. Birds of Kazakhstan – an update. *Sandgrouse* 46: 92–96.

Summary

GPS data: Ring-billed Gull – a new species in Latvia /Edgars Smislovs/

This article describes the first record for Latvia of a North American species, the Ring-billed Gull *Larus delawarensis*. This bird, named “Kajzerka”, was equipped with a GPS tracking device in Poland in 2021. The tracking data show that on July 11th, 2025, it crossed Latvian border on its migration route from nesting grounds near Nizhny Novgorod in Russia. It then continued its flight across Lithuania to Olsztyn in Poland.

Bangu pīles *Melanitta perspicillata* tēviņš. Kolkasrags, 20.10.2025.

Foto: Edgars Smislovs

Bangu pīles pirmais dokumentētais novērojums Latvijā

EDGARS SMISLOVS,
edgarssmislovs@gmail.com

2025. gadā Latvijas putnu sugu sarakstu papildināja vēl viena jūras pīļu suga – bangu pīle *Melanitta perspicillata*.

Bangu pīles apdzīvo Kanādas un Aļaskas boreālo mežu ezerus, ziemo jūras piekrastē gar Ziemeļamerikas kontinentu, savukārt Eiropas valstīs suga sastopama tikai kā maldu viesis. Lielbritānijā bangu pīle ieklejo ik gadu, arī Baltijas jūras ūdeņos kopējos baros ar tumšo *Melanitta fusca* un melno pīli *Melanitta nigra* novērota samērā regulāri. Piemēram, Zviedrijā (līdz 2022. gada maijam) reģistrēti 143 bangu pīles novērojumi, Somijā – 85, Igaunijā – 12, bet Lietuvā un Polijā suga vēl nav konstatēta. Problēma ar bangu pīles konstatēšanu zināmā mērā ir saistīta ar to, ka tā uzturas tālu no krasta lielos citu

Melanitta ģints sugu baros. Apskatot tuvāk, pieaugušu bangu pīles tēviņu noteikšana nesagādā problēmas – tie ir aptuveni melnās pīles izmērā, ar līdzīgi melniem spārniem – bez balta “spoguļa”, izceļas balta piere un balts laukums uz skausta, krāsains knābis un baltas acis. Mātītes noteikšana ir grūtāka, pazīmes – lidojumā melni/tumši spārni bez balta “spoguļa”, galvas krāsojums līdzīgs kā tumšajai pīlei, bet galva izskatās kantaināka, knābja/pieres apvidū paugurveida izliekums.

Jau vairākus gadus speciāli meklēju šo sugu, ar teleskopu aplūkojot katru putnu *Melanitta* baros, kuri lielā skaitā (tūkstošiem) uzturas Kurzemes piekrastē, retāk arī Vidzemes jūrmalā. Beidzot 2025. gada 1. oktobrī man paveicās – ar teleskopu